

ligánáli szereplése miatt, őtet is elmozdították az állásából. Ekkor ismertük meg igazán az ő nagy magyar lelkét, a mikor már minden elvesztve gondoltunk s csaknem kétségbe estünk, lelkét öntött belénk s megtanított bízni az Isten egy örök igazságában.

Erről a hitünkről teszünk itt ma tanúbizonyságot kedves Tanúbátyánk s ezzel a hitvallással teszem le emléked előtt a m. kir. Földtani Intézet koszorúját.

Dr. Emszt Kálmán.

LACZKÓ DEZSŐ.

A kultusz-kormány, a tudományos világ képviselői, egyházi és világi előkelőségek jelenlétében leplezték le szobrát a veszprémi Erzsébet-kertben, halála után csaknem pontosan öt évvel, 1937. okt. 24-én.

A művészi szobor tudós munkába révedve, darab ásvánnyal s kalapáccsal a kezében ábrázolja L a c z k ó D e z s ő nemes alakját.

L a c z k ó 1860. júl. 21-én született Trencsénben s középiskolai tanulmányainak végeztével a kegyesrendiek sorába lépett. Nagy természetimádata, mely elkísérte egész életén át, kora ifjúságában nyilatkozott meg már s így egész természetes, hogy az egyetemen a természet-tudományok vonzzák. Mint földrajz- természetrajzszakos tanár 1886-ban nyert oklevelet s rövid kétéves privígyei, debreceni és keeskenéti tanárkodás után már 1888-ban Veszprémben találjuk. A fölvidéki városainkra emlékeztető Veszprém s a vadregényes Bakony döntő szerepet játszottak a fiatal paptanár életében, ki lelkében magával hozta ide ifjúságának legszebb emlékeit: A gyermekkorában egyszer megcsodált Felvidék égbenyúló, remekszép hegyeit, tanárkodása első állomásának feledhetetlen tájait s délibábos Alföldünk tengersíks rónaságát. Laczkó, 44 évet töltött Veszprémben s bátran mondhatjuk, hogy alig volt ember, ki így ismerte lakhelyét annak tágabb környékét, mint ő.

L ó e z y az 1890-es években megkezdett balatoni kutatásaival kapcsolatban n. i. rövidesen megismerkedett L a c z k ó-val, kiből nélkülözhetetlen munkatársat lett, ki lelkesen gyűjtögette a készülő balatoni monográfia érdekében L ó e z y-nak a paleontológiai anyagot. L a c z k ó e munkájában rövidesen oly bámulatos szakismeretre tett szert, hogy a Magyar Földrajzi Társaság Balatoni Bizottsága 1894-ben megbízta Veszprém és tágabb környéke geológiai leírásával. Nagy odaadással végzett kutatásairól 1898-ban a Magyarhoni Földtani Társulat egyik szakülésén számolt be, fáradhatatlan munkája eredményeit pedig „Veszprém városának és tágabb környékének geológiai leírása” című nagy munkájában publikálta, mely a L ó e z y által szerkesztett Balaton Tudományos Tanulmányozásának Eredményei című, sorozatos mű I. kötetében látott napvilágot. L a c z k ó alapvető munkájában kitűnő rajzát adta a Balatonfövidéki triaszgeológia fejlődéstörténetének, Veszprém és környéke területi szerkezetének, hegy- és vízrajzának.

nagy alaposággal írta le a terület ásvány-földtani fölépítését, fácies-beli kialakulását, tagozódását s alpesi vonatkozásait. Munkájában Laczkó oly kitünő szakembernek mutatkozott be, hogy tudását az egész geológus világ elismerte s több új kövületet neveztek el róla. Ezek: *A Dinarites Laczkói*, Arth., *Hybodus Laczkói*, Jac k., *Megalodus Laczkói* R. Hoern., *Anolcites Laczkói* Dien., *Mysidioptera Laczkói* Bittn., *Kokenella Laczkói* Kl., *Rhynchonella Laczkói* Bittn., *Dimorphostraca Laczkói* Papp.

A bakonyi triász állat- és növényvilágának hazánkban Laczkó volt legnagyobb ismerője a Veszprémvármegyei Múzeumban ránkmaradt gyűjteményei tanuskodnak erről a szaktudásról és precizitásról, amellyel a bakonyi triász gazdag paleontológiai anyagát földolgozta s tette hozzáférhetővé és ismertté nemcsak hazánkban, de a külföldön is.

Gyűjtő munkájában a szerenese is kedvezett Laczkónak s így talált rá többek közt a veszprémi Jeruzsálem-hegyi márgában az egész világon teljesen egyedülálló s Jac ek l által *Placochelys Placodontá*-nak nevezett, fogas tekuősbékára, melyet a Magyar Földtani Intézet gyűjteménye őriz.

Geológiai munkássága mellett azonban Laczkó mindenekelőtt Veszprémvármegye régiségeit hordta össze nagy szorgalommal s dolgozott bámulatos szívóssággal a Veszprémi Múzeum megteremtésén, mely álma 1925-ben vált valóra, amikor a maga és tanítványai által összehordott anyag, sok viszontagság után, a jelenlegi múzeum modern épületében nyert elhelyezést s a gyűjteményt a kormányzó személyesen adta át rendeltetésének.

Laczkó, muzeális munkásságát is összekapcsolta a geológiával, mit a veszprémi múzeum mintaszerű ásványgyűjteménye igazol, hol Veszprémvármegye valamennyi kőzetét megtaláljuk. Geológiai kutatásai közben bukkant rá egyébként Ságváron a renszarvassal és őslóval együtt élő, egyetlen ismert löszbe temetett, ősember maradványra is, amiről 1927-ben, amikor a Szt. István Akadémia tagjává választotta, „A ságvári felső diluviális lösztelep” e. számolt be.

Nem lenne teljes kis biografiám, ha nem szólnánk röviden Laczkó-ról, a nemesszívű s mélyérzésű emberről, kinek szerénységét, önzetlenségét és hazaszeretetét misem jellemzi jobban, mint az, hogy amikor östeknős leletért a németek 5000 márkát ajánlottak neki, azt nemes gesztussal ntasította vissza s adományozta ingyen a Magyar Földtani Intézetnek.

Laczkó, modern értelemben vett polihistor volt, ki fáradhatatlan munkásságával elsősorban szűkebb hazájának, Veszprémnek és Veszprémvármegyének szerzett külföldön hírt és nevet. A Veszprémvármegyei Múzeum megteremtésén kívül az oplényi, Olaszfalu-perepusztai gazdag mangán- és banxittlepek föltárása is az ő nevéhez fűződik s Veszprém joggal büszke nagy fiára, akinél méltóbbnak szobrot nem állíthatott volna az ősi város!

Faller Jenő.